

## РЕЦЕНЗІЯ

доктора педагогічних наук, професора,  
професора кафедри музичного мистецтва

Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

**Єременко Ольги Володимирівни** на дисертаційну роботу **Лу Шуо**  
**«Розвиток музично-естетичної культури школярів в умовах ДМШ»,**  
подану на здобуття ступеня доктора філософії  
зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

**Актуальність теми дослідження.** Сучасний освітній простір висуває високі вимоги до розвитку особистості школяра, серед яких важливе місце посідає музично-естетична культура. Формування гармонійно розвиненої особистості неможливе без інтеграції мистецьких дисциплін, а музична освіта, зокрема в умовах дитячих музичних шкіл, відіграє ключову роль у даному процесі. Актуальність теми дослідження визначається кількома чинниками. По-перше, в умовах динамічних суспільних змін, глобалізації та цифровізації освітніх процесів спостерігається зростання інтересу до естетичного виховання як важливого компонента формування духовних цінностей підростаючого покоління. По-друге, існує потреба у вдосконаленні методик викладання музичних дисциплін у дитячих музичних школах, що дозволило б більш ефективно розвивати естетичні потреби учнів, їхню здатність до творчого самовираження та емоційно-чуттєвого сприйняття мистецтва. По-третє, сучасні дослідження у сфері музичної педагогіки засвідчують необхідність комплексного підходу до виховання музично-естетичної культури, що передбачає не лише традиційні методи навчання, а й інноваційні форми. Дитячі музичні школи є унікальним осередком мистецької освіти, який створює сприятливі умови для розвитку музичних здібностей, формування художнього смаку, морально-етичних переконань та емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва.

**Наукова новизна результатів дослідження** полягає в цілісному дослідженні розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах дитячої музичної школи, а саме: розроблено компонентну структуру музично-естетичної культури школярів ДМШ у єдності мотиваційно-цільового, змістовного, операційного компонентів; обґрунтовано модель і методику розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах дитячої музичної школи у складі: принципів (культурологічної інтеграції, результативності, забезпечення єдності чуттєвого та раціонального пізнання, активізації творчого ставлення дитини до дійсності та мистецтва, створення художньо-творчого середовища, позитивності, культурно-естетичного діалогу); методів (загальнопедагогічних (словесний, евристичний, репродуктивний, дослідницький, наочний, навмисної помилки, лінії горизонту); спеціальних методів музичного виховання (спостереження за музикою, а не навчання їй, співпереживання музики, художнього музичного узагальнення, роздумів про музику, емоційної драматургії, інтонаційно-стильового розуміння музики та моделювання художньо-творчого процесу, моделювання художньо-творчого процесу, контрастного порівняння, парного сприйняття, імпровізації, створення композицій, художнього контексту); додаткових (перехресного прослуховування, музичної доступності, музичного супроводу, інтеграції в музичне середовище, музичної актуалізації); педагогічних умов (мотивація школярів на оволодіння музично-естетичною культурою як пріоритетною якістю майбутнього музиканта; застосування інтерактивних форм і методів розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах ДМШ; застосування технології «створення ситуації успіху» в навчально-виховному середовищі ДМШ); форм (курс «Світ музики»; music-art-проекти; творчі дебати; музично-історичні реконструкції; музичні брейн-ринги; квести); засобів (технічне обладнання (комп'ютери, презентаційне устаткування), навчально-методичний комплекс (підбір необхідної літератури, репродукцій, аудіо- та відеотека, навчально-методичні посібники,

навчально-тематичний план курсу «Світ музики», ведення «Зошиту успіху»). Встановлено критерії та показники: вольовий (розуміння сутності прекрасного, мистецтва, художньої творчості; наявність різносторонніх музичних інтересів і потреб, в тому числі індивідуальних уподобань; прагнення до розвитку музично-естетичної та загальної культури); пізнавальний (знання головних фактів історії вітчизняного та зарубіжного музичного мистецтва; інформованість про помітні явища сучасного музичного мистецтва; участь в художньо-творчій діяльності); конативний (емоційний відгук на естетичні сторони життя, мистецтво; естетична емпатія; розвиненість основних форм естетичної свідомості (почуттів, смаків, ідеалів, потреб) та визначено рівні: високий (креативний); достатній (репродуктивно-активний); середній (пошуковий); низький (наслідувальний). Удосконалено теоретико-методичну основу розвитку музично-естетичної культури школярів дитячої музичної школи шляхом розроблення моделі та методики розвитку означеного цілісного утворення, підвищення мотивації школярів до розвитку музичної культури в цілому. Подальшого розвитку набули наукові уявлення про зміст та специфіку розвитку музично-естетичної культури школярів дитячої музичної школи, та механізми його актуалізації.

**Ступінь обґрунтованості наукових висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.**

Дисертація складається із анотацій, вступу, трьох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел (зазначено 223 найменування, із них 19 – іноземною мовою), 5 додатків. Дисертація містить 11 таблиць і 5 рисунків. Загальний обсяг роботи – 249 сторінок, із них основного тексту – 154 сторінки.

Дослідження тексту дисертації та детальний аналіз публікацій Лу Шуо надають змогу зробити висновок про наукову обґрунтованість і достовірність отриманих результатів. Останнє засвідчує про те, що здобувач

добре орієнтується в теоретичних аспектах вирішення наукового завдання та застосовує широкий комплекс дослідницьких методів.

Детальне вивчення наукової літератури надало можливість Лу Шуо переконливо висвітлити сутність ключових понять «розвиток», «культура», «музична культура», «музично-естетична культура», «творчість», «музичне сприймання». Лу Шуо сформулював авторське трактування поняття «музично-естетична культура школяра».

Наукові положення та висновки цієї дисертаційної роботи, засновані на сучасних досягненнях у сфері педагогіки, теорії навчання та методики, є обґрунтованими та не викликають сумнівів.

Серед використаних методів дослідження, обраних дисертантом, найбільш продуктивними вважаються теоретичні: аналітичні (вивчення філософської, психолого-педагогічної, соціологічної, антропологічної, культурологічної, естетичної, спеціальної методичної літератури та дисертаційних робіт, у яких висвітлено проблеми розвитку музично-естетичної культури особистості; узагальнення (для формулювання концептуальних положень та висновків дисертації, визначення її наукового апарату); системно-структурні (для виявлення компонентної структури музично-естетичної культури школярів ДМШ); моделювання (для дослідження процесу розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах дитячої музичної школи шляхом побудови моделі досліджуваного процесу). Ціннісне значення належить емпіричним: методи анкетування, тестування, діагностування, спостереження, написання письмових робіт, з метою визначення рівнів розвитку музично-естетичної культури школярів дитячої музичної школи; оцінювання – з метою систематичного дослідження основних характеристик розвитку музично-естетичної культури учнів ДМШ; експериментальні – з метою аналізу стану, відстеження динаміки, перевірки ефективності методики розвитку музично-естетичної культури школярів дитячої музичної школи. Особливе значення належить статистичним: аналіз середніх та кореляційний аналіз задля

доведення ефективності та достовірності результатів експериментального дослідження.

Достовірність проведеного дослідження забезпечено чітко визначеним алгоритмом дій, достатнім часом для апробації та оптимальним добром методів. Застосовані сучасні дослідницькі методи виявилися інформативними та відповідними для точного відображення поставленої мети.

Основні результати дисертаційного дослідження висвітлено у 7 одноосібних публікаціях, серед них: 3 наукові статті у фахових виданнях України, 1 наукова стаття у закордонному виданні, 3 праці апробаційного характеру.

**Значення для науки і практики одержаних результатів.** Праця Лу Шуо має суттєве практичне значення, що визначається можливістю використання представлених положень, висновків і рекомендації під час здійснення навчально-виховного процесу у позашкільних закладах мистецької освіти, у розробці навчальних та методичних рекомендацій. Розроблені діагностичні та розвиваючі методики для розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах ДМШ можуть бути рекомендовані для використання в музично-педагогічній практиці освітніх закладів України та Китаю.

**Оцінка змісту дисертації та її завершеність.** Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох взаємопов'язаних розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Її зміст детально розкриває основні аспекти дослідження, відповідаючи визначеній меті та поставленим завданням.

Науковий апарат роботи чітко окреслений, а об'єкт, предмет і мета дослідження, зазначені у вступі, узгоджуються з темою. У вступі висвітлено наукову новизну, практичну значущість, результати апробації та



впровадження. Застосований комплекс дослідницьких методів є збалансованим і сприяє ефективному досягненню наукових цілей.

У першому розділі висвітлено теоретичні основи розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах ДМШ. Розкрито сутність поняття «музично-естетична культура» та визначено її структурні компоненти. Представлено місце та роль музичного мистецтва у формуванні музично-естетичної культури школярів у контексті діяльності дитячої музичної школи. Проаналізувати вікові особливості розвитку музично-естетичної культури школярів та визначити їхній вплив на процес музичного виховання.

У другому розділі обґрунтовано теоретико-методичні основи розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах ДМШ. Детально висвітлено структурні компоненти музично-естетичної культури школярів, принципи та педагогічні умови розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах ДМШ.

У третьому розділі докладно висвітлено перебіг експериментально-дослідної роботи з розвитку музично-естетичної культури школярів в умовах ДМШ. Загальні та розділові висновки логічні й аргументовані, відображають результати та завдання дослідження, підтверджуючи досягнення визначеної мети.

**Загальний висновок щодо відповідності роботи встановленим вимогам.** Дисертація Лу Шуо «Розвиток музично-естетичної культури школярів в умовах ДМШ» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, що вирізняється оригінальністю та присвячене актуальній проблематиці. У ній представлено авторські підходи до розв'язання теоретичних і практичних завдань, пов'язаних із вивченням даного феномену. Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є обґрунтованими й аргументованими, а також пройшли необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача відображені всі ключові аспекти дисертаційного

дослідження. Зміст роботи повністю відповідає визначеній меті, наукові завдання, поставлені автором, успішно вирішені, а мета дослідження досягнута. Дисертація виконана державною мовою.

Вважаємо, що дисертація заслуговує на позитивну оцінку, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 341 від 21.03.2022), а її автор, Лу Шуо, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), галузь знань 01 Освіта/Педагогіка.

### Рецензент

доктор педагогічних наук, професор,  
професор кафедри музичного мистецтва  
Сумського державного педагогічного  
університету імені А.С. Макаренка

Ольга ЄРЕМЕНКО

